

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ
 بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هُؤُلَاءِ
 أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيْلًا (51) أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
 لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَ مَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيْرًا (52)
 أَمْ لَهُمْ نَصِيْبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ
 نَقِيْرًا (53) أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ
 مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيْمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
 وَ آتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيْمًا (54) فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَ
 مِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَ كَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيْرًا (55) إِنَّ
 الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيْهِمْ نَارًا كُلَّمَا
 نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا
 الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيْزًا حَكِيْمًا (56) وَ الَّذِينَ

أَمْنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سُدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا
 أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَنُذْخِلْهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا (57) إِنَّ اللَّهَ
 يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ
 بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ
 بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا (58) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ
 مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَ
 الرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ
 خَيْرٌ وَ أَحْسَنُ تَأْوِيلًا (59)

Hast thou not turned thy vision to those who were given a portion
 of the book? They believe in sorcery and Tagut, and say to the
 unbelievers that they are better guided in the (right) way than the
 believers! They are (men) whom Allah hath cursed: and those

whom Allah hath cursed, thou wilt find, have no one to help. Have they a share in dominion or power? Behold, they give not a farthing to their fellow-men? Or do they envy mankind for what Allah hath given them of his bounty? But We had already given the people of Abraham the book and wisdom, and conferred upon them a great kingdom. Some of them believed, and some of them averted their faces from him: And enough is hell for a burning fire. Those who reject our signs, We shall soon cast into the fire: as often as their skins are roasted through, We shall change them for fresh skins, that they may taste the chastisement: for Allah is exalted in power, wise. But those who believe and do deeds of righteousness, We shall soon admit to gardens, with rivers flowing beneath,- their eternal home: Therein shall they have spouses purified: We shall admit them to shades, cool and ever deepening. Allah doth command you to render back your trusts to those to whom they are due; and when ye judge between man and man, that ye judge with justice: verily how excellent is the teaching which He giveth you! For Allah is He who heareth and seeth all things. O ye who believe! Obey Allah, and obey the messenger, and those charged with authority among you. If ye differ in anything among yourselves, refer it to Allah and His messenger, if ye do believe in Allah and the last day: That is best, and most suitable for final determination.

کیا تم نے اُن لوگوں کو نہیں دیکھا جنہیں کتاب کے علم میں سے کچھ حصہ دیا گیا ہے اور اُن کا حال یہ ہے کہ جبت اور طاغوت کو مانتے ہیں اور کافروں کے متعلق کہتے ہیں کہ ایمان لانے والوں سے تو یہی زیادہ صحیح راستے پر ہیں۔ ایسے ہی لوگ ہیں جن پر اللہ نے لعنت کی ہے اور جس پر اللہ لعنت کر دے پھر تم

اُس کا کوئی مددگار نہیں پاؤ گے۔ کیا حکومت میں اُن کا کوئی حصہ ہے؟ اگر ایسا ہوتا تو یہ دوسروں کو ایک پھوٹی کوڑی تک نہ دیتے۔ پھر کیا یہ دوسروں سے اس لیے حسد کرتے ہیں کہ اللہ نے انہیں اپنے فضل سے نوازا دیا؟ اگر یہ بات ہے تو انہیں معلوم ہو کہ ہم نے تو ابراہیمؑ کی اولاد کو کتاب اور حکمت عطا کی اور ملک عظیم بخش دیا، مگر ان میں سے کوئی اس پر ایمان لایا اور کوئی اس سے منہ موڑ گیا، اور منہ موڑنے والوں کے لیے تو بس جہنم کی بھڑکتی ہوئی آگ ہی کافی ہے۔ جن لوگوں نے ہماری آیات کو ماننے سے انکار کر دیا ہے، انہیں بالیقین ہم آگ میں جھونکیں گے اور جب ان کے بدن کی کھال گل جائے گی تو اس کی جگہ دوسری کھال پیدا کر دیں گے، تاکہ وہ خوب عذاب کا مزہ چکھیں، اللہ بڑی قدرت رکھتا ہے اور اپنے فیصلوں کو عمل میں لانے کی حکمت خوب جانتا ہے۔ اور جن لوگوں نے ہماری آیات کو مان لیا اور نیک عمل کیے اُن کو ہم ایسے باغوں میں داخل کریں گے جن کے نیچے نہریں بہتی ہوں گی، جہاں وہ ہمیشہ ہمیشہ رہیں گے۔ اور اُن کو پاکیزہ بیویاں ملیں گی اور انہیں ہم گھنی چھاؤں میں رکھیں گے۔ مسلمانو، اللہ تمہیں حکم دیتا ہے کہ امانتیں اہل امانت کے سپرد کرو، اور جب لوگوں کے درمیان فیصلہ کرو تو عدل کے ساتھ کرو، اللہ تم کو نہایت عمدہ نصیحت کرتا ہے اور یقیناً اللہ سب کچھ سنتا اور دیکھتا ہے۔ اے لوگو جو ایمان لائے ہو، اطاعت کرو اللہ کی اور

اطاعت کرو رسول کی اور ان لوگوں کی جو تم میں سے صاحب امر ہوں، پھر
 اگر تمہارے درمیان کسی معاملہ میں نزاع ہو جائے تو اسے اللہ اور رسول کی
 طرف پھیر دو اگر تم واقعی اللہ اور رسول پر ایمان رکھتے ہو۔ یہی ایک صحیح
 طریق کار ہے اور انجام کے اعتبار سے بھی بہتر ہے۔

کيا तुमने उन लोगों को नहीं देखा जिन्हें किताब के इल्म में से कुछ
 हिस्सा दिया गया है और उनका हाल यह है कि जिब्त और तागूत को
 मानते हैं और काफ़िरोں के मुताल्लिक कहते हैं कि ईमान लानेवालों से
 तो यही ज़्यादा सही रास्ते पर हैं | ऐसी ही लोग हैं जिनपर अल्लाह ने
 लानत की है, और जिसपर अल्लाह लानत कर दे, फिर तुम उसका
 कोई मददगार नहीं पाओगे | क्या हुक्मत में उनका कोई हिस्सा है?
 अगर ऐसा होता तो ये दूसरों को एक फूटी कौड़ी तक न देते | फिर
 क्या ये दूसरों से इसलिए हसद कहते हैं कि अल्लाह ने उन्हें अपने
 फज्जल से नवाज़ दिया? अगर यह बात है तो इन्हें मालूम हो कि हमने
 तो इबराहीम की औलाद को किताब और हिकमत अता की और
 मुल्के-अज़ीम बख्स दिया, मगर उनमें से कोई उसपर ईमान लाया और
 कोई उससे मुँह मोड़ गया, और मुँह मोड़नेवालों के लिए तो बस
 जहन्नम की भड़कती हुई आग ही काफ़ी है | जिन लोगों ने हमारी
 आयात को मानने से इनकार कर दिया है उन्हें बिलयकीन हम आग
 में झोंकेंगे और जब उनके बदन की खाल गल जाएगी तो उसकी जगह
 दूसरी खाल पैदा कर देंगे ताकि वे ख़ूब अज़ाब का मज़ा चखें, अल्लाह
 बड़ी कुदरत रखता है, अपने फैसलों को अमल में लाने की हिकमत

~~~~~

खूब जानता है । और जिन लोगों ने हमारी आयात को मान लिया और नेक अमल किए उनको हम ऐसे बागों में दाखिल करेंगे जिनके नीचे नहरें बहती होंगी, जहाँ वे हमेशा-हमेशा रहेंगे और इनको पाकीज़ा बीवियाँ मिलेंगी और उन्हें हम घनी छाँव में रखेंगे । मुसलमानो, अल्लाह तुम्हें हुक्म देता है कि अमानतें अहले-अमानत के सुपुर्द करो, और जब लोगों के दरमियान फैसला करो तो अद्ल के साथ करो, अल्लाह तुमको निहायत उमदा नसीहत करता है और यकीनन अल्लाह सब कुछ सुनता और देखता है । ऐ लोगो जो ईमान लाए हो, इताअत करो अल्लाह की और इताअत करो रसूल की और उन लोगों की जो तुममें से साहिबे-अम्र हों, फिर अगर तुम्हारे दरमियान किसी मामले में निज़ाअ हो जाए तो उसे अल्लाह और रसूल की तरफ़ फेर दो अगर तुम वाकई अल्लाह और रोज़े-आखिर पर ईमान रखते हो । यही एक सही तरीक़े-कार है और अंजाम के एतिबार से भी बेहतर है ।